ISSN 1682-5268 (on-line); ISSN 1608-0599 (print)
Shìdnij svìt, 2019, No. 3, pp. 46–53
doi: https://doi.org/10.15407/orientw2019.03.046

UDC 821.531

DECONSTRUCTION OF TRADITIONAL CORPOREALITY IN THE NOVEL "THE VEGETARIAN" BY HAN GANG

Yu. Kovalchuk
PhD (Philology), Associate Professor
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv
14, Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, 01601, Ukraine
yulaukr@bigmir.net

The 2016 Man Booker International Prize winning novel "The Vegetarian" by the South Korean writer Han Kang describes the transgression of the mundanity of life, rebellion of a young woman Yeonghye against social construction of human body.

The interpretations of the novel by many scholars are limited to gender and eco-feminist approaches, but the book should be analyzed in broad socio-cultural context with due regard for the influence of the long-lasting Confucian tradition on the world-view of the contemporary Koreans. As a consequence of permanent fostering of the ideas of collectivism and emphasizing the duties of every person to a social group, the Korean society developed severe intolerance to bodily and ideological differences.

The paper shows that the novel "The Vegetarian" is based on the criticism of the restrictions imposed on an individual's freedom by the tenets of Confucian set of values, still being the basis of interpersonal relations in the Republic of Korea. The research presents an attempt of socio-cultural interpretation of the bodily transformations of the female protagonist and the reactions of her family to these changes from the standpoint of traditional Confucian categories of social hierarchy, strict social roles and responsibility of an individual to the community.

Yeonghye is experiencing a profound crisis of her identity because she rejects the world full of different forms of violence, including consumption and objectification of people, aimed to observance of the strictly regulated social order. Yeonghye's denial to eat meat becomes a first step to her release from socio-cultural pressure and leads her to meeting the Other inside her Self, to development of a new corporeality: she chooses physical exhaustion trying to turn into a plant. Yeonghye's new body means her refusal of maintaining the image of a "normal" member of society at the cost of self-sacrifice and "consumption" of other persons. As Yeonghye rejects any kind of violence, she cannot impose her beliefs on anyone and is compelled to remain silent.

The relatives of the protagonist treat her psychological and physical metamorphosis as deviation and challenge to Confucian standards of social life. They seek to bring Yeonghye back to conformist position and require her to sacrifice her personality and freedom for the sake of harmonizing her lifestyle with the needs and expectations of the community.

Keywords: corporeality, gender, Han Gang, Korean literature, social control

Ю. А. Ковальчук

ДЕКОНСТРУКЦІЯ ТРАДИЦІЙНОЇ ТІЛЕСНОСТІ В РОМАНІ ХАН ҐАН "ВЕГЕТАРІАНКА"

Тіло людини належить не лише біологічному, а й соціальному, політичному та економічному рівням. Тілесність є соціальним конструктом, знаковою системою,

© 2019 Yu. Kovalchuk; Published by the A. Yu. Krymskyi Institute of Oriental Studies, NAS of Ukraine on behalf of *The World of the Orient*. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

наповненою символічним значенням, особливо у традиційних культурах та недемократичних політичних режимах. Зовнішність людини править текстом, який повідомляє про її належність до певної групи або, навпаки, про бажання індивіда протиставити себе середовищу. Відповідно, еволюція індивідуального світогляду оприявнюється в тілесних метаморфозах.

Сучасна література позбулася багатьох табу й фокусується на тілі як комунікативному інструменті, не залишаючи поза увагою оголене, хворе, видозмінене, нестандартне тіло – аспекти, що колись ігнорувалися як непристойні [Naiger 2003].

Контраверсійний роман південнокорейської письменниці Хан Ґан "Вегетаріанка" (2007 р.) [한강 2007] є прикладом зображення конфлікту між тілесністю індивіда та вимогами соціуму на прикладі пересічної заміжньої жінки на ім'я Йонхє, яка раптом стає вегетаріанкою, а згодом прагне перетворитися на рослину. Чоловікові та родичам Йонхє її поведінка здається від самого початку нездоровою, і вони намагаються дисциплінувати й "нормалізувати" жінку.

"Вегетаріанка" стала плодом усієї історії корейської літератури, котра визначалася двома протилежними прагненнями: придушенням тілесності заради підтримання суспільного ладу та створенням нової тілесності, яка виходить за межі регулювань [Ryoo Bo Sun 2016, *21*]. Важливість вивчення саме цього твору полягає в тому, що у 2016 р. його англомовному перекладу було присуджено Міжнародну Букерівську премію, і відтоді він має значний вплив на формування у світової читацької аудиторії уявлення про корейську культуру.

Роман Хан Ґан "Вегетаріанка" неодноразово ставав об'єктом літературознавчих студій, серед яких превалює акцент на феміністичній та екофеміністичній критиці. Вибір дослідниками цих напрямів пояснюється тим, що проблеми контролю над жіночою тілесністю у сферах сексуальної та харчової поведінки, а також стандартизація категорії краси в патріархальному корейському соціумі й досі стоять надзвичайно гостро.

Вегетаріанство героїні здебільшого трактується як невербальне висловлення протесту проти шовіністичного чоловічого домінування та жорсткого розмежування гендерних ролей [신수정 2010; Choi Yoo Jin 2013; 백지연 2018].

Деякі дослідники [이찬규, 이은지 2010; 유진일 2016] аналізують роман у руслі екофеміністичної ідеології, згідно з якою коренем екологічних проблем вважається патріархальна суспільна система: людство експлуатує природу так само, як і чоловіки – жінок, і це порушує гармонію у світі, призводить до виснаження природних та емоційних ресурсів, породжує кризи й опір.

Інші дослідники роблять спроби перейти від вузького суто гендерного трактування "Вегетаріанки" до аналізу із залученням психологічного підходу і тлумачать трансформації героїні як наслідок психічної травми, котра виникла внаслідок усвідомлення нею того, що людина належить до тваринного світу і для виживання мусить приймати жертви інших істот [한귀은 2008; 조윤정 2017].

Однак, на нашу думку, мотив тілесних перетворень у романі потребує глибшого вивчення в соціокультурному аспекті без обмежень тезою, поширеною в сучасних гуманітарних студіях, про патріархальну, мізогінну природу конфуціанських суспільств, до яких і досі належить Корея. Конфуціанське учення було панівним у Кореї протягом багатьох століть і досі залишається ідеологічною базою корейського суспільного життя. Саме воно визначило корейські традиційні уявлення про соціальні функції жінок і чоловіків. Частина вчених дотримується думки, яку ми поділяємо, що не слід категорично таврувати корейську конфуціанську культуру за патріархальну гендерну дискримінацію та експлуатацію жінок [Women... 2001, *1–28*]. Отже, актуальність цієї статті визначається браком досліджень, присвячених висвітленню опозиції індивідуалізованої тілесності (незалежно від гендеру особи) та конфуціанських соціальних норм у сучасній корейській літературі.

Мета статті полягає у виявленні специфіки ставлення до тілесності в сучасній корейській прозі на матеріалі роману Хан Ґан “Вегетаріанка” в контексті влади колективу над індивідом у конфуціанському суспільстві.

Поняття про колектив як єдиний антропоморфний організм існувало ще в питомо корейській стародавній культурі, задовго до закріплення офіційного державного статусу конфуціанської ідеології. За легендою, Нульджі, правитель давньої корейської держави Сілла (V ст.), порівнював своїх двох братів із власними руками [Lee Soyun, Shin Jeongsoo 2018, *230*]. У “Пісні Чхойона” (IX ст.) [A History of Korean Literature 2003, *73*] чоловік і дружина також сприймаються мовцем як одне тіло.

Колективна свідомість сучасних корейців сформована в рамках, заданих конфуціанським ученням, яке протягом багатьох століть пропагувало ідеї колективізму, уніфікації та взаємопов’язаності всіх членів соціуму. Тому нині корейське суспільство загалом не можна назвати толерантним до відмінностей та різноманіття індивідів. Особи, поведінка або тілесні атрибути яких суперечать нормі й порушують культурні закони, і досі підлягають обов’язковій корекції та контролю, а відмова дотримуватись норм загрожує їм виключенням із суспільної групи.

Оповідь у романі “Вегетаріанка” починається з опису зовнішності героїні Йонхє з погляду її чоловіка. Йонхє з перших рядків представлена читачеві особою, що не відповідає уявленням соціуму про жіночність. У неї “суха жовтувата шкіра, вузькі очі монголоїдного типу, вилиці трохи виступають; безбарвне, невиразне вбрання, неначе вона боїться показати власну індивідуальність”, і “нефарбоване чорне волосся” [한강 2007, *9*, *13*]. Це означає, що молода жінка ігнорує стандарти краси сучасної кореянки: не користується косметикою, щоб зволожити й вибілити обличчя, не фарбує волосся в модні відтінки, не вдається до популярної в Кореї пластичної хірургії, щоб змінити розріз очей та форму обличчя, одягається скромно. Йонхє байдуже, чи є вона привабливою для чоловіків, тобто вона, очевидно, не ставить собі принципової мети вийти заміж, що є відхиленням від норми у традиційній парадигмі.

Чоловік героїні, пан Чон, зізнається, що уникав “стандартних” привабливих жінок, оскільки боявся дістати відмову [한강 2007, *10*], однак бажав одружитися, щоб не вибиватися з образу пересічної середньої людини, якою все життя себе вважав. Тому він не зважає на особливу тілесність Йонхє, навпаки, йому здається, що з жінкою, далекою від моди і кокетства, йому буде простіше жити у шлюбі.

І справді, у перші роки після весілля Йонхє намагається сумлінно виконувати всі традиційні функції дружини – майстерно готує, допомагає чоловікові збиратися на роботу, охоче вступає у фізичну близькість. Однак при цьому помітно, що вона дотримується лише зовнішніх формальностей, яких вимагає від неї суспільство, щоб бути визнаною нормальною жінкою. Шлюб цієї пари схожий на діловий контракт. Йонхє старається уникати чоловіка, коли це тільки можливо, і не веде з ним відвертих бесід. Вона мовчазна, любить усамітнюватися у своїй кімнаті. Пан Чон неправильно тлумачить знаки, які посилає тіло Йонхє. Він трактує мовчазність дружини і прагнення відокремитись від нього як відсутність кохання, але водночас і як відсутність секретів та прагнень, простоту і звичайність.

Однак насправді Йонхє переживає внутрішній конфлікт, викликаний невідповідністю подружнього життя її уявленням про свободу. Поступово вона доходить висновку, що традиційне суспільство побудоване на насильстві над особистістю. Йонхє починає усвідомлювати, що, вимушено уклавши шлюб без кохання і прив’язаності, вони з чоловіком принесли себе в жертву соціальним вимогам, домовившись “споживати” один одного заради виконання обов’язків перед предками. Відмова вступати у шлюб і продовжувати рід трактується в конфуціанському світогляді як недотримання ідеалу служіння батькам (кит. 孝, кор. 효), тобто сприймається як девіація, а Йонхє і пану Чону бракувало сміливості піти всупереч традиціям.

Ідея Йонхє про насильницьку сутність суспільного ладу та людського існування взагалі візуалізується в кошмарних снах, у яких вона бачить жорстокі вбивства та криваве сире м'ясо, а також себе в ролі убивці та хижака, що насолоджується кров'ю невинних жертв. Відчуженість у стосунках із чоловіком не дає їй змоги поділитися з ним своїми переживаннями. Йонхе не сподівається на підтримку й розуміння від пана Чона і приймає одноосібне рішення стати вегетаріанкою, тобто відмовитись від "споживання" інших істот заради власної вигоди.

Вегетаріанство Йонхє викликає сильне занепокоєння в родичів, які висловлюють тривогу за її здоров'я і переконують повернутися до вживання м'ясних продуктів, відновивши таким чином утрачену колективну ідентичність. Проте під зовнішнім тиском Йонхє переходить до ще більш радикальної дієти – живлення сонячним світлом. Прагнучи остаточно уникнути необхідності боротися, сперечатися, примушувати і вбивати, Йонхє відстороняється від людства настільки, що поступово починає ідентифікувати себе як рослину.

Окремим приводом для хвилювання чоловіка Йонхє стає її відмова від носіння бюстгальтера, а згодом і спроби ходити з оголеною верхньою частиною тіла, бо непристойний вигляд дружини соромить його перед оточенням, шкодячи його репутації. Небажання героїні носити бюстгальтер та рішення демонструвати оголені груди світові не слід спрощено розуміти як вираження протесту проти контролю патріархальної культури над жіночим тілом. Показ грудей означає для неї відкрите декларування власної антинасильницької позиції. Груди, за філософією Йонхє, – єдина частина тіла, нездатна стати зброєю і заподіяти зло іншим істотам: "Я можу довіряти лише грудям. Я люблю свої груди. Ними не можна нікого вбити. Руки, ноги, зуби, язик, навіть погляд – усе це зброя, здатна вбивати і приносити біль. Але тільки не груди. Доки я маю ці круглі груди, зі мною все буде гаразд" [한강 2007, *43*].

Нова тілесність Йонхє, відмова від "покірного тіла" [Ryoo Bo Sun 2016, *22*], є відразливою для її чоловіка, який дотримується традиційних норм і боїться виходити за їхні межі, однак приваблює чоловіка її сестри – художника, котрий відчуває естетику її рослинного єства. Він розписує оновлене тіло Йонхє квітковими орнаментами, виявляючи в такий спосіб підтримку її бажання досягти індивідуальної свободи, і вступає з нею в сексуальний зв'язок.

Образ людини-рослини не є оригінальним творчим винаходом Хан Ґан, а радше спадком класичної літератури, у якій рослинні образи, частково запозичені з китайської літературної традиції, посідали важливе місце. Приміром, бамбук символізував принциповість, сосна – незмінність, польова квітка – скромного і чесного ученого-конфуціанця. Образи рослин у численних поезіях та прозових алегоріях попередніх епох уособлювали певні чесноти та ідеали. Письменники й досі нерідко надихаються скарбами минувшини, і тому рослинні образи залишаються суттєвим складником поетики сучасної корейської літератури. Отже, перетворення Йонхє на рослину натякає на досягнення нею просвітлення, пізнання істини. Також важливо, що рослини безмовні, тому і Йонхє неспроможна на словах донести пізнану нею істину до інших. Як і мудреці з класичних творів, Йонхє не нав'язує нікому своїх переконань. Відчуваючи від близьких людей неприйняття, вона обирає відлюдництво та мовчання і стає взірцем, із якого кожен з її оточення має самостійно зробити висновки.

Хан Ґан не випадково визначає саме вегетаріанство метафорою відходу індивіда від колективу. У корейській культурі надзвичайно важливу роль відіграють прийоми їжі, а харчові продукти та страви наділяються символічним значенням. Нещодавнє соціокультурне дослідження [Yoo Taebum, Yoon In-Jin 2015] показує, що тілесність вегетаріанців у сучасній Кореї постійно перебуває під контролем спільноти,

оскільки присутність за столом стає доказом зв'язку індивіда з групою й визнання ним спільних цінностей. Тому вибір особою їжі, відмінної від тієї, яку вживають інші члени групи, розглядається як порушення гармонії, як радикальне протиставлення себе колективу. Індивід, який конструює тілесність на власний розсуд, не узгодивши цей процес із колективним тілом, стає на заваді нормальному функціонуванню соціального організму або навіть становить загрозу для його існування. Готовність відмовитися від вегетаріанства, бодай тимчасово, тобто підпорядкувати власні прагнення інтересам групи заради підтримання атмосфери солідарності, нехтуючи переконаннями і свободою, вважається не просто бажаною стратегією суспільного життя, а навіть моральним обов'язком. Непокірні індивіди, котрі кидають виклик суспільству, зазнають сильного соціального тиску.

Так само й на описаному в романі сімейному святі вся розмова зосереджується на тому, щоб переконати Йонхє з'їсти щось м'ясне. Вона опирається вербальному примусу і врешті накликає на себе фізичне насильство з боку батька: той наказує синові та зятю тримати непокірну Йонхє за руки і силоміць пхає шматок м'яса їй до рота.

Обурення батька вегетаріанством Йонхє пояснюється не його патріархальним деспотизмом, а хвилюваннями за негативні наслідки для її здоров'я, які можуть відбитися на двох суспільних групах, до яких належить Йонхє, – родині пана Чона та її власній.

Річ у тім, що за конфуціанськими догматами тіло особи вважається подарованим їй батьками, тобто належить колективу і наділяється соціальними функціями. Воно призначається для реалізації обов'язків служіння старшим і тому не може бути модифіковане людиною на власний розсуд [Kim Eun-Shil 2009, *7–8*].

Праведний син мусить належним чином піклуватися про своє здоров'я, не ризикувати даремно життям, адже його хвороба або смерть вплинуть, по-перше, на психологічний комфорт і добробут батьків (батьки страждатимуть душевно, і їх буде нікому підтримати у старості), по-друге, на вже покійних предків (нікому буде здійснювати ритуали, які забезпечують померлим спокійне існування в потойбічному світі), по-третє, на клан загалом (нікому буде примножувати славу клану, рід обірветься, і всі досягнення предків будуть марними).

Дочка належить до роду чоловіка, і від її здоров'я залежить, чи матиме цей рід нащадків, які зможуть виконувати згадані вище функції. На ній також лежить відповідальність за виконання домашньої роботи, яка делегується жінкам згідно з класичним принципом "відмінності між чоловіками та жінками" (кит. 夫婦有別, кор. 부부유별), тобто розподілу обов'язків у подружній парі на "зовнішні" та "внутрішні" – відповідно, чоловічі та жіночі.

Тому батько героїні відчуває глибоку особисту провину перед паном Чоном за дочку, котра може виявитися неспроможною народити дітей і до того ж ускладнює чоловікові повсякденне життя, відмовляючись готувати для нього м'ясні страви, нехтуючи, таким чином, обов'язками дружини. Її поведінка шкодить репутації самого батька та його клану і загрожує процвітанню роду, до якого належить пан Чон.

Таким чином, роман Хан Ган "Вегетаріанка", не обмежуючись лише темою стосунків між статями, торкається широкого спектра універсальних та вічно актуальних проблем людського існування, як-от конфлікт між прагненням зберегти традиції і необхідністю соціальної еволюції, вибір між обов'язками перед сім'єю та особистими цінностями, право на свободу думки, звільнення світу від насильства в будь-яких його формах, відчуження між людьми.

Векторами подальших студій можуть бути більш детальні розвідки щодо теми тілесності у класичній корейській літературі та впливу традицій на сучасний літературний процес Республіки Корея.

ЛІТЕРАТУРА

A History of Korean Literature / Ed. P. H. Lee. Cambridge, *2003*.

Choi Yoo Jin. Male Violence and Female Body in Kang Han's "Vegetarian" // **Feminist Studies in English Literature.** Vol. 21 (3). *2013*.

Kim Eun-Shil. The Politics of the Body in Contemporary Korea // **Korea Journal.** Vol. 49 (3). *2009*.

Lee Soyun, *Shin Jeongsoo*. Chapters 44 and 45 of the Samguk sagi: An Annotated Translation of Biographies of Eulji Mundeok and Others // **The Review of Korean Studies.** Vol. 21 (2). *2018*.

Neiger A. The Narrated Body: The Representation of Corporeality in Contemporary Literature // **Mediating the Human Body: Technology, Communication, and Fashion** / Ed. L. Fortunati, J. E. Katz, R. Riccini. Mahwah, New Jersey, London, *2003*.

Ryoo Bo Sun. The "Docile Body" and "Organs without a Body": The Body in Contemporary Korean Literature // **Korean Literature Now.** Vol. 32 (Summer). *2016*.

Women and Confucianism in Choson Korea: New Perspectives / Ed. Kim Youngmin, M. J. Pettid. Albany, *2011*.

Yoo Taebum, *Yoon In-Jin*. Becoming a Vegetarian in Korea: The Sociocultural Implications of Vegetarian Diets in Korean Society // **Korea Journal.** Vol. 55 (4). *2015*.

백지연. 포스트휴먼 시대의 젠더정치와 괴물-비체의 재현방식 – 김언희와 한강의 작품을 중심으로 // 비교문화연구. Vol. 50. *2018*.

신수정. 한강 소설에 나타나는 '채식'의 의미: "채식주의자"를 중심으로 // 문학과환경. Vol. 9 (2). *2010*.

유진일. 한강과 페퇴츠 언드라쉬의 소설에 나타나는 생태비평 비교 연구: 생태여성주의 작품 "채식주의자"와 "Sarga virag a felesegem"을 중심으로 // 동유럽발칸연구. Vol. 40 (5). *2016*.

이찬규, 이은지. 한강의 작품 속에 나타난 에코페미니즘 연구 – "채식주의자"를 중심으로 // 인문과학. Vol. 46. *2010*.

조윤정. 한강의 "채식주의자"에 나타나는 인간의 섭생과 트라우마 // 인문과학. Vol. 64. *2017*.

한강. 채식주의자. 서울: 창비, *2007*.

한귀은. 외상의 (탈)역전이 서사 – 한강의 "채식주의자" 연작에 관하여 // 배달말. Vol. 43. *2008*.

REFERENCES

A History of Korean Literature (2003), P. H. Lee (Ed.), Cambridge University Press, Cambridge.

Choi Yoo Jin (2013), "Male Violence and Female Body in Kang Han's 'Vegetarian'", *Feminist Studies in English Literature*, Vol. 21 (3), pp. 205–235.

Kim Eun-Shil (2009), "The Politics of the Body in Contemporary Korea", *Korea Journal*, Vol. 49 (3), pp. 5–14.

Lee Soyun and Shin Jeongsoo (2018), "Chapters 44 and 45 of the Samguk sagi: An Annotated Translation of Biographies of Eulji Mundeok and Others", in *The Review of Korean Studies*, Vol. 21 (2), pp. 165–245.

Neiger A. (2003), "The Narrated Body: The Representation of Corporeality in Contemporary Literature", in L. Fortunati (Ed.), *Mediating the Human Body: Technology, Communication, and Fashion*, Lawrence Erlbaum Associates, Mahwah, New Jersey and London, pp. 51–59.

Ryoo Bo Sun (2016), "The 'Docile Body' and 'Organs without a Body': The Body in Contemporary Korean Literature", in *Korean Literature Now*, Vol. 32 (Summer), pp. 21–23.

Women and Confucianism in Choson Korea: New Perspectives (2001), Kim Youngmin and M. J. Pettid (Eds.), SUNY Press, Albany.

Yoo Taebum and Yoon In-Jin (2015), "Becoming a Vegetarian in Korea: The Sociocultural Implications of Vegetarian Diets in Korean Society", in *Korea Journal*, Vol. 55 (4), pp. 111–135.

Baek Jiyeon (2018), "Posteuhyumeon sidae-ui jendeo jeongchi-wa gwoemul-biche-ui jaehyeon bangsik – Kim Eonhyi-wa Han Gang-ui jakpum-eul jungsim-euro", in *Bigyio munhwa yeongu*, Vol. 50, pp. 77–101. (In Korean).

Sin Sujeong (2010), “Han Gang soseol-e natananeun ‘chaesik’-ui uimi: ‘Chaesikjuuija’-reul jungsim-euro”, in *Munhak-kwa hwangyeong*, Vol. 9 (2), pp. 193–211. (In Korean).

Yu Jinil (2016), “Han Gang-gwa Petoecheu Eondeurasui-ui soseol-e natananeun saengtae bipyeong bigyo yeongu: saentaeyeoseongjuui-uijakpum ‘Chaesikjuuija’-wa ‘Sarga virag a felesegem’-eul jungsim-euro”, in *Donyureop-Balkhan yeongu*, Vol. 40 (5), pp. 49–72. (In Korean).

Lee Changyu and Lee Eunji (2010), “Han Ganh-ui jakpum sok-e natanan ekopeminijeum yeongu – ‘Chaesikjuuija’-reul jungsim-euro”, in *Inmun gwahak*, Vol. 46, pp. 43–67. (In Korean).

Jo Yunjeong (2017), “Han Gang-ui ‘Chaesikjuuija’-e natananeun ingan-ui seonsaeng-gwa teurauma”, in *Inmun gwahak*, Vol. 64, pp. 5–39. (In Korean).

Han Gang (2007), *Chaesikjuuija*, Changbi, Seoul. (In Korean).

Han Gwieun (2008), “Woesang-ui (tal)yeokjeoni seosa – Han Gang-ui ‘Chaesikjuuija’ yeonjag-e gwanhayeo”, in *Baedalmal*, Vol. 43, pp. 289–317. (In Korean).

Ю. А. Ковальчук

Деконструкція традиційної тілесності в романі Хан Ґан “Вегетаріанка”

У романі південнокорейської письменниці Хан Ґан, лауреатки Міжнародної Букерівської премії 2016 року, зображено трансгресію за рамки буденності й повстання молодої жінки проти соціального конструювання людського тіла.

Тлумачення роману дослідниками здебільшого обмежується гендерним та екофеміністичним підходами, проте твір потребує аналізу в ширшому соціокультурному контексті з урахуванням тривалого впливу на світогляд корейців конфуціанської традиції, адже гостра нетолерантність до тілесних та ідеологічних відмінностей існує в сучасній Кореї внаслідок постійного культивування ідей колективізму та наголошування на обов’язках кожної особи перед соціальною групою.

У статті показано, що сюжет роману Хан Ґан “Вегетаріанка” засновано на критиці обмежень, які накладаються на свободу індивіда засадами конфуціанської системи цінностей, котра й досі є фундаментом міжособистісних стосунків у Республіці Корея. Пропонується соціокультурне осмислення тілесних трансформацій героїні роману та реакцій її родичів на ці зміни з огляду на традиційні конфуціанські категорії ієрархічних стосунків між старшими й молодшими, чітко визначених соціальних ролей і відповідальності кожного індивіда перед колективом.

Героїня роману, Йонхє, переживає глибоку кризу власної ідентичності у зв’язку з неприйняттям світу, сповненого різних форм насильства, спрямованих на споживання та об’єктивацію заради дотримання законів суворо регламентованого суспільного ладу. Відмова від м’яса стає першим кроком до звільнення жінки від соціокультурного тиску і приводить її до зустрічі з Іншим усередині власного Я, до творення нової тілесності – вона обирає шлях фізичного виснаження, перетворюючись на рослину. Нова тілесність Йонхє означає відмову підтримувати образ “нормального” члена соціуму ціною самопожертви та “споживання” інших осіб. Неприйняття нею будь-яких форм насильства змушує її мовчати, не нав’язуючи нікому власних переконань.

Психологічні та фізичні метаморфози Йонхє сприймаються її оточенням як девіація і виклик конфуціанським засадам суспільного життя. Родина прагне повернути героїню до конформістської позиції, вимагає узгодити спосіб життя з потребами й очікуваннями колективу, пожертвувавши особистістю та свободою вибору.

Ключові слова: гендер, корейська література, соціальний контроль, тілесність, Хан Ґан

Ю. А. Ковальчук

Деконструкция традиционной телесности в романе Хан Ган “Вегетарианка”

Роман южнокорейской писательницы Хан Ган, лауреата Международной Букеровской премии 2016 года, изображает трансгрессию за рамки обыденности и восстание молодой женщины против социального конструирования человеческого тела.

Трактование романа исследователями главным образом ограничивается гендерным и экофеминистическим подходами, однако произведение требует анализа в более широком

социокультурном контексте с учетом длительного влияния на мировоззрение корейцев конфуцианской традиции, поскольку острая нетолерантность к телесным и идеологическим отличиям существует в современной Корее вследствие постоянного культивирования идей коллективизма и акцентирования на долге каждой личности перед социальной группой.

В статье показано, что сюжет романа Хан Ган "Вегетарианка" основан на критике ограничений, налагаемых на свободу индивида принципами конфуцианской системы ценностей, которая и ныне является фундаментом межличностных отношений в Республике Корея. Предлагается социокультурное осмысление телесных трансформаций героини романа и реакций ее родственников на эти изменения с точки зрения традиционных конфуцианских категорий иерархических отношений между старшими и младшими, четко заданных социальных ролей и ответственности каждого индивида перед коллективом.

Героиня романа, Ёнхе, переживает глубокий кризис собственной идентичности в связи с неприятием мира, полного разных форм насилия, направленных на потребление и объективацию ради соблюдения законов строго регламентированного общественного порядка. Отказ от мяса становится первым шагом к освобождению женщины от социокультурного давления и приводит ее к встрече с Другим внутри собственного Я, к созданию новой телесности – она выбирает путь физического истощения, превращаясь в растение. Новая телесность Ёнхе означает отказ от поддержания образа "нормального" члена социума ценой самопожертвования и "потребления" других людей. Неприятие ею любых форм насилия вынуждает ее молчать, не навязывая никому собственных убеждений.

Психологические и физические метаморфозы Ёнхе воспринимаются ее окружением как девиация и вызов конфуцианским основам общественной жизни. Семья стремится вернуть героиню к конформистской позиции, требует согласовать образ жизни с потребностями и ожиданиями коллектива, пожертвовав личностью и свободой выбора.

Ключевые слова: гендер, корейская литература, социальный контроль, телесность, Хан Ган

Стаття надійшла до редакції 17.07.2019